

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

**Випуск 7
Том 2**

Засновано у 2015 році

Рівне – 2018

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 7. Том 2 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан, Н. М. Гринькова та ін. – Рівне : РДГУ, 2018. – 268 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу історії освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри природничо-математичних дисциплін Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габлітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелех Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Баліка Л. М. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б.**, **доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ.**

Рецензенти: **Сейко Н. А.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової і міжнародної роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Кравченко О. О. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №3 від 29 березня 2018 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

ЗМІСТ

Петренко О. Б. Дефініція і сутнісне наповнення поняття «освітнє середовище» у контексті сучасної освітньої парадигми	6
Кравченко О. О. Problematyka wdrażania podejścia płci w procesie szkolenia pracowników społecznych.....	17
Черній А. Л., Пустовіт Г. П. Інноваційні зміни в системі післядипломної педагогічної освіти: регіональний контекст.....	25
Карпенчук С. Г. Європейські цінності – цінності загальнолюдські.....	34
Бабійчук С. М. Ретроспективний аналіз ролі освіти та науки у братських школах України.....	46
Баліка Л. М. Актуалізація поглядів видатних українських педагогів щодо ролі книги та читання у вихованні особистості....	53
Бричок С. Б. Ідеї вивчення дитини дошкільного віку і оточуючого її середовища у спадщині С. Моложавого (20-30- рр. ХХ ст.).....	60
Гринькова Н. М. Вікові аспекти морального виховання молодших школярів: ретроспективний аналіз.....	74
Гудовсек О. А. Стан дослідженості проблеми підготовки майбутніх учителів галузі мистецтва в Україні.....	82
Журба К. О. Підготовка вчителів до виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної і старшої школи.....	91
Колупаєва Т. Є. Особливості професійної готовності майбутнього вчителя до роботи у початковій школі.....	102
Косарева О. І. Психолого-педагогічна сутність взаємин батьків та дітей дошкільного віку.....	114
Косенчук О. Г. Інноваційна особистість майбутнього педагога дошкільної освіти як наукова проблема.....	123
Магрламова К. Г. Нормативно-правова база професійної підготовки майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах Великої Британії.....	131
Машкіна Л. А. Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті розвитку дошкільної освіти в Україні.....	140
Машовець М. А. Трудове виховання дітей дошкільного віку: пошук нових ідей.....	147
Найда Р. Г. Проблема аксіологізації підготовки майбутніх педагогів у сучасній системі освіти.....	154
Оксенюк О. В. Сучасний стан дитячих будинків сімейного типу на Рівненщині.....	163
Омеляненко А. В. Жанри професійної комунікативної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти.....	170
Петренко С. В. Gamification як інноваційна освітня технологія	177

Руденко Н. М., Федорова Н. В. Професійна підготовка майбутніх вихователів спеціальних закладів дошкільної освіти у сфері навчання і виховання дітей із затримкою психічного розвитку.....	185
Сілков В. В., Сілкова Е. О. Шляхи формування професійних компетентностей у майбутніх вчителів початкових класів.....	194
Стельмашук Ж. Г., Панчук А. П. Проблема дисциплінованості учнів у контексті формування нової української школи.....	205
Ціпан Т. С. Сутність і наукові визначення феномену акмеологія.	212
Шулігіна Р. А. Історико-педагогічний і сутнісний аналіз проектного навчання майбутніх педагогів.....	221
Доробки молодих науковців	
Войтович О. В. Формування емоційної стійкості майбутнього вихователя в процесі професійної підготовки.....	230
Олійник О. М. Культивування емоційної культури як ціннісної потреби дитини дошкільного віку.....	239
Ратинська І. В. Гуманізація виховного середовища закладу вищої освіти у вихованні моральної відповідальності студентів..	247
Тарадюк Д. О. Принцип індивідуалізації – основа розбудови інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти.....	256

СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розкрито деякі аспекти підготовки майбутніх учителів галузі мистецтва в Україні. На основі аналізу науково-педагогічної літератури та дисертаційних досліджень виокремлено педагогів, що розглядали проблему підготовки учителів галузі мистецтва як в історичному аспекті, так і на сучасному етапі. Окреслено найбільш значущі проблеми, яких торкаються у своїх дослідженнях сучасні науковці, зокрема формування творчих здібностей майбутніх учителів галузі мистецтва; готовність майбутніх учителів мистецьких спеціальностей до професійного саморозвитку; формування професійної культури майбутнього вчителя образотворчого мистецтва; застосування народної художньої творчості у фаховій підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва; підготовка вчителів декоративно-прикладного мистецтва як складова підготовки педагогів образотворчого мистецтва.

Ключові слова: галузь мистецтва, підготовка майбутніх учителів, заклад вищої освіти, фахова підготовка.

Постановка проблеми. Сучасне українське суспільство переживає перехідний період: змінюються цінності, людина пізнає значні соціально-економічні перетворення, відбувається переоцінка духовної спадщини.

Модернізація сучасної освіти сприяє збагаченню науки цінними історико-педагогічними ідеями та фактами, що позитивно впливає на підвищення якості освіти майбутніх учителів, зокрема й галузі мистецтва.

Мистецтво спрямоване на духовно-творчий розвиток особистості, гуманізацію та гуманітаризацію навчального процесу в закладах освіти. Це - одна із форм суспільної свідомості, вид людської діяльності, що відображає дійсність у конкретно-чуттєвих образах відповідно до певних естетичних ідеалів [4]. У широкому сенсі мистецтвом називають досконале вміння в певній справі, галузі, майстерність.

Підготовка майбутніх учителів галузі мистецтва відповідає основним положенням і завданням Закону України «Про освіту» (2017), Державному стандарту початкової загальної освіти (2018), Державному стандарту повної загальної освіти (2013), Концепції художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах (2004), Концепції загальної мистецької освіти (2003), Національній доктрині розвитку освіти в Україні та іншим документам, де наголошується на важливості залучення дітей та молоді до мистецтва, окреслено конкретні заходи щодо реалізації цих ідей.

На сучасному етапі перед закладом вищої освіти гостро постає проблема забезпечення умов для фахової підготовки майбутніх учителів

галузі мистецтва, готових до безперервного професійного саморозвитку впродовж життя, здатних постійно самовдосконалюватися й відшліфовувати власну діяльність відповідно до потреб нової української школи.

Аналіз останніх досліджень із проблеми засвідчує, що важливість використання мистецтва у фаховій підготовці вчителів обґрунтував І. Зязюн; доцільність використання мистецького потенціалу в процесі формування здібностей учителя висвітлено О. Рудницькою; необхідність взаємодії з мистецтвом та його вплив на розвиток творчих здібностей окреслено у працях таких науковців, як Г. Ващенко, А. Канарський, Е. Кібрік, Н. Киященко, В. Костін та ін. Методиці викладання образотворчої діяльності присвячено дослідження Д. Кардовського, Є. Кондахчана, А. Соловйова, В. Фаворського. Науково-методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів мистецтва у закладах вищої освіти охарактеризовано у працях А. Антоновича, Г. Беди, Н. Боголюбова, М. Кириченка, І. Кириченка, С. Коновець, О. Красовської, В. Сироти, М. Ростовцева та ін.

Теоретичні й методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів до викладання мистецьких дисциплін та естетичного виховання репрезентовано у науково-педагогічних доробках таких дослідників, як от: О. Дем'янчук, С. Коновець, Л. Масол, О. Отич, В. Орлов, Г. Падалка, О. Рудницька, Н. Сидорчук, О. Хижна, Г. Шевченко, Б. Юсов. Окремі питання викладання образотворчого мистецтва в початкових школах у різних регіонах України розкрито в роботах О. Волинської, В. Ворожбіт, І. Малиніної, Н. Межової, О. Попик, М. Ростовцева, С. Таранушенка, Ф. Уманцева та ін.

Мета статті – узагальнення наукових досліджень вітчизняних педагогів щодо підготовки майбутніх учителів галузі мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мистецтво – це вміння створювати об'єкти, речі, які приносять естетичне задоволення людині, потужний чинник освітнього впливу, джерело духовного розвитку та вдосконалення особистості.

Аналіз наукової літератури та дисертаційних праць засвідчує значну увагу науковців, педагогів-практиків до різних аспектів підготовки вчителів галузі мистецтва в Україні. Так, І. Зязюн та М. Сагач у своїй праці «Краса педагогічної дії» (1997 р.) досліджують проблеми визначення сутності мистецтва як форми відтворення дійсності, духовного світу людини та її самовираження; виявлення жанрових різновидів функціонування мистецтва в суспільстві [3].

Л. Масол із співавторами зв свого боку в посібнику «Методика навчання мистецтва в початковій школі» (2006 р.) розкривають зміст новітньої концепції загальної мистецької освіти, інноваційні науково-методичні підходи та художньо-педагогічні технології викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» у початковій школі. Узагальнюючи

теоретичний матеріал вони зауважують, що функціями мистецької освіти є: духовно-творча, естетична, гносеологічна (інформативно-пізнавальна), світоглядно-виховна, аксіологічна, евристична, соціально-орієнтаційна, комунікативна, регуляторна, сугестивна, гедоністична, релаксаційно-терапевтична, компенсаторна, катарсична та ін. Крім того, автори пропонують педагогічні схеми-малюнки для виконання художньо-практичних завдань [6].

О. Рудницька у праці «Педагогіка: загальна та мистецька» (2005 р.) розкриває освітні, виховні та розвивальні можливості впливу мистецтва на особистість майбутнього фахівця [10].

Досліджуючи готовність майбутніх учителів мистецьких спеціальностей до професійного саморозвитку Н. Чорна пропонує новий та нетрадиційний підхід щодо її визначення. Педагог розглядає готовність як професійно важливу якість особистості студента, що характеризується позитивним ставленням до мистецько-педагогічної діяльності, прагненням до постійного самотворення на засадах акмеологічних позицій, що формується в процесі самостійного поглиблення фахових знань, розвитку мистецьких умінь і навичок, удосконалення педагогічної майстерності, а також реалізації особистісних можливостей і професійного творчого потенціалу. Проаналізувавши науково-методичну літературу, педагог окреслює методологічні підходи щодо формування готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів мистецьких спеціальностей: акмеологічний, особистісно орієнтований, системний, діяльнісний, інтегративний, компетентнісний, креативний. Система мистецької підготовки охоплює навчальну діяльність (аудиторна та групова робота) і позааудиторну роботу (мистецькі гуртки, концертно-виконавська діяльність, творчі майстерні тощо) [13].

Монографія Г. Падалки «Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін» (2008 р.) присвячена науковій розробці та обґрунтуванню методологічних засад, принципів, педагогічних умов, методів викладання навчальних дисциплін із різних видів мистецтва. У науковій праці висвітлюються функції мистецької освіти, проблеми художнього пізнання, завдання втілення гуманітарної парадигми, забезпечення національної основи навчання мистецтва, а також питання досягнення цілісності навчального процесу, його культуровідповідності й естетичної спрямованості, потреби і можливості індивідуалізації навчання мистецтва, спонукання учнів до рефлексивного сприймання художніх творів [7].

Л. Ейвас узагальнює розвиток системи підготовки вчителів декоративно-прикладного мистецтва в Україні другої половини ХХ - початку ХХІ століть. Педагог встановив, що у 70-90 рр. ХХ ст. відбувалося формування змісту шкільного образотворчого мистецтва на національному ґрунті, а як наслідок - було переглянуто зміст підготовки вчителів образотворчого мистецтва на художньо-графічних факультетах

педагогічних інститутів. Як додаткова спеціальність започатковується підготовка вчителів образотворчого мистецтва на факультетах початкового навчання. Педагог встановила, що в означений період виокремлюються дві ланки системи підготовки вчителів декоративно-прикладного мистецтва: допрофесійна та професійна. Допрофесійна підготовка передбачала оволодіння основами образотворчої грамоти, навичками просторового мислення, композиційного розміщення, художніми техніками, специфічними художньо-декоративними вміннями та навичками. Професійна освіта майбутніх учителів декоративно-прикладного мистецтва здобувається на двох підрівнях: педагогічна освіта – у вищих педагогічних навчальних закладах (педагогічних училищах та інститутах); художня освіта – у вищих художньо-промислових навчальних закладах. Дослідниця визначила, що система підготовки вчителя декоративно-прикладного мистецтва є частиною підготовки педагога образотворчого мистецтва [2].

Застосування народної художньої творчості у фаховій підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва визначається О. Піддубною як складний комплексний багатофункціональний процес, що характеризується традиційністю, майстерністю, індивідуальністю та спрямованістю на усвідомлення майбутніми вчителями мотивів, потреб власної діяльності щодо застосування народної художньої творчості та забезпечує формування професійних знань, набуття практичних умінь і навичок у галузі образотворчого мистецтва. Народна художня творчість – це діяльність, результатом якої є створення витворів мистецтва, що характеризуються традиційністю, майстерністю, оригінальністю, неповторністю, індивідуальністю. Педагог здійснила класифікацію видів народної художньої творчості за такими ознаками: національною, етнографічною, територіальною, матеріалом виготовлення, асортиментом, прийомами та технікою художнього оздоблення; типом, видом і мотивами малюнка, орнаменту, призначенням для подальшого використання при вивченні предметів художньо-естетичного циклу, що сприятиме ефективному застосуванню народної художньої творчості у фаховій підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва з таких дисциплін: живопис, малюнок, скульптура, декоративно-прикладне мистецтво, історія мистецтва, методика викладання образотворчого мистецтва та ін. О. Піддубна розробила та апробувала модель фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва засобами народної художньої творчості, що включає єдність принципів, цілей, змісту, форм, методів, засобів навчальної та позанавчальної діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва [9].

Із метою підготовки висококваліфікованих учителів образотворчого мистецтва, формування в них смаку на основі глибокого розуміння українських народних мистецьких традицій, дослідниця розробила та ввела у практику інтегрований факультативний курс «Народна художня

творчість у фаховій підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва». Основними завданнями курсу є: розвиток здібностей та художнього мислення майбутніх учителів, ознайомлення студентів із народним мистецтвом та методикою творчого пошуку, формування вміння виготовлення власноруч мистецьких виробів, розвиток національної самосвідомості [8].

У дослідженні Т. Стрітьєвич окреслено підготовку вчителя образотворчого мистецтва як цілісну систему формування загальнопедагогічних та спеціальних знань, умінь, навичок студентів, їх здатності до художньо-педагогічної діяльності. На переконання педагога, ця система проявляється: у різних видах діяльності, де наявний тісний взаємозв'язок загальнопедагогічних та спеціальних знань; у змісті навчального матеріалу, де у взаємозв'язку представлені психолого-педагогічні, методичні та спеціальні знання, вміння, навички; методичній оснащеності; практичній підготовці вчителя, здатного використовувати набуті знання та вміння не лише на уроці образотворчого мистецтва, а й у різних видах позаурочної роботи, досвід творчої діяльності, що передбачає мобільність використання набутих у закладі вищої освіти знань, умінь та навичок, а також потреби у постійній самоосвіті, самовдосконаленні та саморозвитку [12].

Дослідниця зауважує, що провідними педагогічними засобами реалізації умов формування здатності до професійного саморозвитку майбутнього вчителя образотворчого мистецтва виступають форми та методи навчання на основі особистісно-діяльнісного підходу: самостійна робота; педагогічна практика; позааудиторна робота; науково-дослідна робота; проблемно-діалогічні лекції; імітаційні, ділові, організаційно-дієві ігри; педагогічні тренінги; робота з діяльністю та особисто-професійною моделями вчителя образотворчого мистецтва; самостійна робота студентів щодо професійного самовдосконалення тощо.

У дослідженні виокремлюються основні компоненти здатності до професійного саморозвитку майбутніх учителів образотворчого мистецтва, а саме: мотиваційний; змістовий; рефлексивний. Важливим етапом проведеної роботи є розроблення педагогом нової модульної програми курсу «Вступ до спеціальності» для підготовки учителів образотворчого мистецтва, зміст якої підсилено положеннями про професійний саморозвиток майбутнього вчителя, спрямованими на актуалізацію особистих мотивів та цінностей; ідентифікацію сучасного вчителя; самоідентифікацію [1].

О. Красовська присвячує своє дослідження теоретичному обґрунтуванню та практичному розв'язанні проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в галузі мистецької освіти. Науковець обґрунтовує авторську структурно-функціональну модель процесу професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в галузі мистецької освіти засобами інноваційних технологій. В її

основу було покладено систему взаємопов'язаних блоків (цільового, теоретико-методологічного, організаційно-методичного, діагностично-результативного).

Педагог доводить, що побудова освітнього процесу на інтегрованій основі не обмежується створенням окремих інтегрованих курсів, а дає змогу впроваджувати інноваційні технології навчання. Із метою впровадження технологій професійної підготовки студентів педагогічних факультетів до інтегрованого викладання навчальних предметів мистецької галузі О. Красовська розробила навчально-методичні комплекси до дисциплін «Методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво»», «Методика викладання освітньої галузі «Мистецтво»», а також дидактичні, візуальні та електронні засоби, науково-методичне й навчально-методичне забезпечення дисциплін, що несе наукову і образно-наочну, емоційно насичену інформацію [5].

М. Стась стверджує, що фахова підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва в сучасних умовах повинна бути зорієнтована на їх художню творчість і передбачає не стільки передачу професійних знань та вмінь, скільки формує їх творчі здібності.

Досліджуючи методику формування творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва педагог визначає, що «творчі здібності майбутніх учителів образотворчого мистецтва» – це особистісні утворення, які спонукають до постійного творчого пошуку, необхідності оволодіння творчими вміннями, результатом чого є створення нових творів образотворчого мистецтва «за законами краси», за критеріями новизни, оригінальності та об'єктивної значущості [11].

Висновки. Процес формування творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва відбувається, передусім, шляхом включення кожної особистості в активну художньо-творчу діяльність, що має свою специфіку, яка полягає у постійному вирішенні поставлених перед ними художньо-творчих завдань. Такий процес, на нашу думку, вимагає чіткого планування організаційних і дидактичних дій, а саме: забезпечення педагогічних умов формування творчих здібностей; комплексне застосування розроблених програм із малюнку, живопису, композиції, кольорознавства, історії мистецтв та методики викладання образотворчого мистецтва; встановлення оптимальних зв'язків між завданнями дидактичного й творчого типу, їх послідовність; використання ефективних форм та методів активізації художньо-творчої діяльності [11].

Перспективи подальших наукових розвідок. Здійснивши теоретичний аналіз наукових досліджень сучасних педагогів щодо різних аспектів підготовки майбутніх учителів галузі мистецтва в Україні, ми дійшли висновку, що підготовка вчителів галузі мистецтва в історичному ракурсі ґрунтовно не досліджувалася, а отже, перспективою подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бабенко Л. В. Вступ до спеціальності: програма для факультетів по підготовці вчителів образотворчого мистецтва педагогічних університетів / Л. В. Бабенко, Т. М. Стрітьєвич. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2008 – 12 с
2. Ейвас Л. Ф. Розвиток системи підготовки вчителів декоративно-прикладного мистецтва в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): автореф. дис. ... канд. пед. наук 13.00.01 / Л. Ф. Ейвас; Хмельн. гуманіст. педагогічна академія. – Хмельницький, 2017. – 23 с.
3. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії: Навчальний посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. - Київ: Українсько-Фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997
4. Корінний М. М. Короткий енциклопедичний словник з культури / М. М. Корінний, В. Ф. Шевченко – К. : Україна, 2012. – 384 с.
5. Красовська О. О. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у галузі мистецької освіти засобами інноваційних технологій: автореф. дис...докт. пед. наук: 13.00.04 / О. О. Красовська ; Житомирський державний університет імені Івана Франка – Житомир, 2017. – 44 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с
7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. / Г. М. Падалка. – Київ: Освіта України, 2008.
8. Піддубна О. М. Народна художня творчість у фаховій підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва: автореф. дис. ... канд. пед. наук 13.00.04 / О. М. Піддубна; Житом. держ. ун-т. ім. І. Франка. – Житомир, 2009. – 20 с.
9. Піддубна О. М. Педагогічні основи фахової підготовки майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / О. М. Піддубна // Педагогіка і психологія професійної освіти // науково-методичний журнал. – 2008. – № 5 – С. 106-110.
10. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька. Навчальний посібник. / О. П. Рудницька. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005.
11. Стась М. І. Методика формування творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / М. І. Стась ; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 2007. – 20 с
12. Стрітьєвич Т. М. Активні методи навчання у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва / Т. М. Стрітьєвич // Вісник

Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – Черкаси: РВВ Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, 2008. – Вип. 129. – С. 125–130.

13. Чорна Н. Б. Критерії готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів мистецьких спеціальностей / Н. Б. Чорна // Мистецька освіта в контексті глобалізації та полікультурності : зб. наук. пр. за матеріалами Міжнародної наук.-практ. конференції. – Луганськ : Янтар, 2012. – С. 197-201.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED:

1. Babenko L. V. Vstup do spetsialnosti: prohrama dlia fakultetiv po pidhotovtsi vchyteliv obrazotvorchoho mystetstva pedahohichnykh universytetiv [Introduction to the Specialty: the Program for the Faculty for the Preparation of the Decorative Arts Teachers in Pedagogical Universities] / L. V. Babenko, T. M. Stritievych. – Kirovohrad: RVV KDPU im. V. Vynnychenka, 2008 – 12 s. (in Ukrainian)
2. Eivas L. F. Rozvytok systemy pidhotovky vchyteliv dekoratyvno-prykladnoho mystetstva v Ukraini (druha polovyna XX – pochatok XXI stolittia): avtoref. dys. ... kand. ped. nauk 13.00.01 [Development of the Teacher Training System for Decorative Arts in Ukraine (the second half of the XX - the beginning of the XXI century): author's abstract. dis ... candidate ped. sciences 13.00.01] / L. F. Eivas; Khmel'n. humanist. pedahohichna akademiia. – Khmelnytskyi, 2017. – 23 s. (in Ukrainian)
3. Ziaziun I. A. Krasa pedahohichnoi dii: Navchalnyi posibnyk dlia vchyteliv, aspirantiv, studentiv serednykh ta vyshchyykh navchalnykh zakladiv [The Beauty of Pedagogical Action: textbook for teachers, post-graduate students, students of secondary and higher educational institutions] / I. A. Ziaziun, H. M. Sahach. - Kyiv: Ukrainsko-Finskyi instytut menezhmentu i biznesu, 1997 (in Ukrainian)
4. Korinnyi M. M. Korotkyi entsyklopedychnyi slovnyk z kultury [Short Encyclopedia of Culture] / M. M. Korinnyi, V. F. Shevchenko – K. : Ukraina, 2012. – 384 s.(in Ukrainian)
5. Krasovska O. O. Teoretychni ta metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovoï shkoly u haluzi mystetskoï osvity zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii: avtoref. dys...dokt. ped. nauk: 13.00.04 [Theoretical and Methodical Principles of Professional Training of Future Teachers of Primary School in the Field of Arts Education by Means of Innovative Technologies: author's abstract. dis ... doc. ped. sciences: 13.00.04] / O. O. Krasovska ; Zhytomyrskyi derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka – Zhytomyr, 2017. – 44 s. (in Ukrainian)
6. Masol L. M. Metodyka navchannia mystetstva u pochatkovii shkoli: Posibnyk dlia vchyteliv [Methodology for Teaching Arts in Primary School: textbook] / L. M. Masol, O. V. Haidamaka, E. V. Bielkina - Kh.:

- Vesta: Vydavnytstvo "Ranok", 2006.—256 s. (in Ukrainian)
7. Padalka H. M. Pedahohika mystetstva. Teorii i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin [Pedagogy of Art. Theory and Methodology of Teaching Art Disciplines] / H. M. Padalka - Kyiv: Osvita Ukrainy, 2008. (in Ukrainian)
  8. Piddubna O. M. Narodna khudozhnia tvorchist u fakhovii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia obrazotvorchoho mystetstva: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk 13.00.04 [Folk Artistic Creativity in the Professional Training of the Future Teacher of Fine Arts: Author's abstract. dis ... cand. ped.sciences 13.00.04] / O. M. Piddubna; Zhytom. derzh. un-t. im. I. Franka. – Zhytomyr, 2009. – 20 s. (in Ukrainian)
  9. Piddubna O. M. Pedahohichni osnovy fakhovoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Pedagogical Foundations of Professional Training of Future Teachers of Fine Arts]/ O. M. Piddubna // Pedahohika i psykholohiia profesiinoy osvity // naukovy-metodychny zhurnal. – 2008. – No 5 – S. 106-110. (in Ukrainian)
  10. Rudnytska O. P. Pedahohika: zahalna ta mystetska. Navchalnyi posibnyk [Pedagogy: General and Artistic.Textbook] / O. P. Rudnytska. – Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan, 2005. (in Ukrainian)
  11. Stas M. I. Metodyka formuvannia tvorchykh zdibnostei maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva: avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.02 [Method of Formation of Creative Abilities of Future Teachers of Fine Arts: author's abstract. dis ...cand. ped.sciences: 13.00.02] / M. I. Stas ; Nats. ped. un-t im. M.P.Drahomanova. – K., 2007. – 20 s. (in Ukrainian)
  12. Stritievych T. M. Aktyvni metody navchannia u pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Active Teaching Methods in the Training of Future Teachers of Fine Arts] / T. M. Stritievych // Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky. – Cherkasy: RVV Cherkaskoho natsionalnoho universytetu im. B. Khmelnytskoho, 2008. – Vyp. 129. – S. 125–130. (in Ukrainian)
  13. Chorna N. B. Kryterii hotovnosti do profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv mystetskykh spetsialnosti [Criteria of Readiness for Professional Self-development of Future Teachers of Artistic Specialties] / N. B. Chorna // Mystetska osvita v konteksti hlobalizatsii ta polikulturnosti : zb. nauk. pr. za materialamy Mizhnarodnoi nauk.-prakt. konferentsii. – Luhansk : Yantar, 2012. – S. 197-201. (in Ukrainian)

Аннотация. В статье раскрыты различные аспекты подготовки будущих учителей области искусства в Украине. На основе анализа научно-педагогической литературы и диссертационных исследований выделены педагоги, рассматривающие проблему подготовки учителей сферы искусства как в историческом аспекте, так и на современном этапе. Указаны наиболее значимые проблемы, которых касаются в своих

исследованиях современные ученые, в частности: формирование творческих способностей будущих учителей области искусства; готовность будущих учителей художественных специальностей к профессиональному саморазвитию; формирование профессиональной культуры будущего учителя изобразительного искусства; применение народного художественного творчества в профессиональной подготовке будущего учителя изобразительного искусства; подготовки учителей декоративно-прикладного искусства как составляющая подготовки педагогов изобразительного искусства.

Ключевые слова: учитель, искусство, отрасль искусства, подготовка будущих учителей, учреждение высшего образования, профессиональная подготовка.

Abstract. The article deals with various aspects of the preparation of future teachers of the Arts in Ukraine. On the basis of the analysis of scientific and pedagogical literature and dissertation researches, scholars who considered the problem of preparing teachers of the art industry both in the historical aspect and at the present stage have been distinguished. The most significant problems that are encountered in their research by modern scholars are indicated, in particular: formation of creative abilities of future teachers of the Arts; readiness of future teachers of artistic specialties for professional self-development; formation of a professional culture of the future teacher of fine arts; the use of folk art in the professional training of the future teacher of fine arts; training of teachers of decorative-applied art as a component of training of teachers of fine arts. The author established that despite the research of various aspects of the training of teachers of artistic education in modern Ukraine, the problem of training future teachers of the arts in the historical perspective has not been thoroughly investigated yet. That is the prospect of our further research.

Key words: teacher, art, branch of art, preparation of future teachers, institution of higher education, professional training.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2018

К. О. Журба

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ВИХОВАННЯ СМИСЛОЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКОЛЯРІВ ОСНОВНОЇ І СТАРШОЇ ШКОЛИ

Анотація. Статтю присвячено проблемі підготовки педагогів до виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної і старшої школи. Методична допомога вчителів складається з методологічного, концептуального, акмеологічного, морально-етичного, компетентнісного та індивідуального концептів. Підготовка вчителів до виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної і старшої школи

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 7
Том 2

Упорядники:
проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 29.03.2018 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №204/1. Наклад 300

I – 66   **Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. Вип. 7. Том 2 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан,
Н. М. Гринькова та ін. – Рівне : РДГУ, 2018. – 268с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
ВРМ-ПОЛІГРАФ
вул. Буковинська, 3, м. Рівне, 33000;
тел.: 0362-64-21-34